

rijksuniversiteit
 groningen

Een review: De rol van ouders bij de schoolrijpheid van hun kind(eren)

Carleen Wildeboer

Masterthese – Ontwikkelingspsychologie

S4101847

Februari, 2025

Vakgroep Psychologie

Rijksuniversiteit Groningen

Thesebegeleider: Dr. B.F. Jeronimus

Een masterthese is een proeve van bekwaamheid voor studenten. De goedkeuring van de masterthese is het bewijs dat de student over voldoende onderzoeks- en rapportagevaardigheden beschikt om af te studeren, maar biedt geen garantie voor de kwaliteit van het onderzoek en de resultaten van het onderzoek als zodanig, en de masterthese is dan ook niet zonder meer geschikt om als academische bron te worden gebruikt om naar te verwijzen. Indien u meer wilt weten over het in deze masterthese besproken onderzoek en eventueel daarop gebaseerde publicaties, waarnaar u zou kunnen verwijzen, kunt u contact opnemen met de genoemde begeleider.

Abstract

Starting primary school is a crucial moment in the lives of young children. Children who are well prepared for school often have a smooth transition from home or kindergarten to primary school, can get used to the learning process at primary school, and have a greater chance of academic and social success in the future. Research has shown that parental involvement is an important factor influencing school readiness, i.e. efforts by parents to support their child(ren)'s learning and school attendance. The research question to which an answer is generated in this study asks in what way parents play a role in the school readiness of their child(ren) when they go to primary school? A systematic literature review was conducted to provide a broad overview of the topic of school readiness. The most important conclusion seems to be that parental involvement could increase children's school readiness. This in turn results in better academic and social outcomes. It is important to mention that the quality of parental involvement is of great importance to the extent to which parents can influence the school readiness of their child(ren). The fact that some children experience problems at the start of primary school shows that there is still room for improvement in the Netherlands, with the highest goal being that all children have the same opportunities and can develop as optimally as possible.

Key words: school readiness, first grade, parental involvement, parental perceptions, parent engagement, academic socialization and socio-emotional competencies

Inleiding

Naar de basisschool gaan is een cruciaal moment in het leven van jonge kinderen. In deze tijd vormen vroege academische- en sociaal-emotionele vaardigheden een basis voor de latere ontwikkeling van kinderen (Puccioni et al., 2020). Met de term “schoolrijpheid”, oftewel “school readiness”, wordt bedoeld op deze individuele vaardigheden waarover kinderen beschikken op het moment dat ze naar school gaan (Boyle & Benner, 2020). Kinderen die goed voorbereid zijn op school hebben vaak een soepele overgang van de thuissituatie of de peuterspeelzaal naar de basisschool, kunnen goed wennen aan het leerproces op de basisschool, en hebben een grotere kans op academisch- en sociaal succes in de toekomst (Liu & Li, 2023; Polat & Bayındır, 2022).

Het gezin, wat volgens Bronfenbrenner wordt beschouwd als onderdeel van de micro-omgeving van een kind, speelt een belangrijke rol in het voorbereiden van jonge kinderen op het naar school gaan (Xiangyu et al., 2024). Onderzoek heeft aangetoond dat ouderbetrokkenheid een belangrijke factor is die invloed uitoefent op schoolrijpheid (Puccioni et al., 2020; Xiangyu et al., 2024), dus inspanningen van ouders om het leren en de schoolgang van hun kinderen te ondersteunen (Lau & Power, 2018; Puccioni et al., 2019). Er wordt onderscheid gemaakt tussen ouderbetrokkenheid thuis, zoals de ouder-kind interacties die erop gericht zijn om het leren, taal, en sociaal-emotionele vaardigheden van het kind te verbeteren, en ouderbetrokkenheid op school, zoals het ondersteunen en bijwonen van activiteiten of oudergesprekken (Boyle & Benner, 2020; Vorster & Roux, 2024).

Leerkrachten geven aan dat meer dan de helft van de kinderen die zij in de klas krijgen niet goed is voorbereid op de overgang naar de basisschool en nog niet optimaal ‘schoolrijp’ is (Boyle & Benner, 2020). De wetenschap dat ouders van invloed lijken te zijn op kinduitkomsten (Sani & Treas, 2016) waaronder het niveau van schoolrijpheid (Jarrett & Coba-Rodriguez, 2019) vormt een aanleiding tot dit onderzoek. Het gangbare idee is dat een hoog niveau van

deze schoolrijpheid bij zou dragen aan positieve uitkomsten voor het kind, namelijk academisch- en sociaal succes. Mijn doel is om de literatuur over schoolrijpheid en de rol van ouders hierin zo goed mogelijk te bundelen tot een overzicht waar kennis en praktijk samenkomen.

De onderzoeksvraag waar ik in deze review een antwoord op zal formuleren luidt: “Op welke manier spelen ouders een rol in de schoolrijpheid van hun kind(eren) als deze naar de basisschool gaan?” Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden zijn de volgende subvragen opgesteld:

1. Hoe kan schoolrijpheid worden gedefinieerd?
2. Wat is het belang van schoolrijpheid van kinderen?
3. In de context van schoolrijpheid, op welke domeinen en hoe hebben ouders invloed op hun kind(eren)?

Methode

Om na te gaan welke rol ouders hebben bij de schoolrijpheid van hun kind(eren) is een systematische literatuurreview uitgevoerd als methode om een breed overzicht te kunnen geven over het onderwerp schoolrijpheid. Schoolrijpheid is een veelbesproken onderzoeksonderwerp in de gedrags- en maatschappijwetenschappen en daarom is er gekozen voor een concrete en specifieke zoekstrategie om de huidige stand van de wetenschap betreffende schoolrijpheid te beschrijven.

Zoekstrategie

De meest optimale en dus toegepaste zoekstreng om schoolrijpheid en de rol van ouders hierin te beschrijven, werd “school readiness” AND “parental involvement”, maar er zijn verschillende zoekstrengen en combinaties uitgetoetst met de zoekopdrachten “school readiness”, “role of parents in preparing their kids to school”, “parenting role”, “parent*”, “preparedness for primary school” en “school readiness” AND “parent*”.

Er is gebruik gemaakt van de databases in the Web of Science en in SMARTCAT is gezocht naar literatuur met dezelfde zoekstreng. Dit is gedaan om zo uitputtend mogelijk de beschikbare literatuur te vinden betreffende het onderzoeksonderwerp. Dubbele artikelen zijn er uit gefilterd en de artikelen die voortkwamen in SMARTCAT die nog niet naar voren waren gekomen in Web of Science zijn opgenomen. Artikelen werden als relevant gezien wanneer er wordt gesproken over ‘school readiness’, ‘first grade school readiness’, ‘parental involvement’, ‘parental perceptions’, ‘parent engagement’, ‘academic socialization’ en ‘socio-emotional competencies’. Gezien het doel van dit huidige onderzoek en de onderzoeksvragen die centraal staan, worden deze sleuteltermen als geschikt beschouwd. In dit onderzoek is er voor gekozen om literatuur over het afgelopen decennium, vanaf het jaartal 2014 tot en met 2024, op te nemen. Zowel het onderwijs zelf als de rol die ouders hierin hebben zijn aan tijd en verandering onderhevig (Inspectie van het Onderwijs, 2024). Zo zijn het aantal kinderen en de 30-40 uren die ouders per week doorbrengen met hun jonge kind veranderd, (Berger, 2018) en de opkomst van smartphones, tablets en online video’s maakt de omgang van ouders met hun kind(eren) anders (Netwerk Mediawijsheid et al., 2024). Om een actueel beeld te kunnen geven van de rol die ouders hebben bij de schoolrijpheid van hun kind(eren) werd literatuur die voor het jaartal 2014 is gepubliceerd, als minder relevant beschouwd.

De 161 artikelen die zowel in de database Web of Science ($k = 67$) als in SMARTCAT ($k = 94$) zijn gevonden met de zoekstreng “school readiness” AND “parental involvement” zijn overgezet naar een Excel-bestand. In dit bestand werden de belangrijkste kenmerken zoals titel van het artikel, titel van de bron waar het artikel in is gepubliceerd, auteur(s) en publicatiedatum weergegeven. De 61 dubbele artikelen werden handmatig verwijderd. Op basis van het titel en het abstract zijn de 100 unieke artikelen één-voor-één beoordeeld en geïncludeerd of geëxcludeerd op basis van de hieronder beschreven criteria. De artikelen die werden geïncludeerd, zijn in hun volledigheid door de onderzoeker doorgenomen.

Inclusie- en exclusiecriteria

Inclusie- en exclusiecriteria werden opgesteld om de 100 papers terug te brengen tot een kern van meest relevante artikelen, ten aanzien van de onderzoeksvragen die centraal staan binnen dit onderzoek. De inclusiecriteria waaraan artikelen moesten voldoen om opgenomen te worden, waren de volgende:

- a) artikelen gaan over zowel schoolrijpheid als ouderbetrokkenheid, dat wil zeggen ze gaan over de eventuele rol die ouders hebben ten aanzien van schoolrijpheid;
- b) artikelen beschrijven de schoolrijpheid ten aanzien van de basisschool, dat wil zeggen ze gaan over kinderen tussen de 3 en 7 jaar oud;
- c) artikelen zijn geschreven in het Engels dan wel in het Nederlands, en;
- d) artikelen zijn beschrijvende studies;
- e) artikelen beschrijven de situatie of onderzoeksresultaten hoe deze is in de tien jaren van 2014 tot en met 2024.

Van de 100 artikelen ging de helft niet over ouderbetrokkenheid (exclusie criterium a; $n = 50$, 50%), en andere artikelen gingen niet over kinderen van 3-7 jaar (b; $n = 5$, 5%), waren anderstalig (c; $n = 2$, 2%), niet beschrijvend maar behandel- of interventiestudies (d; $n = 20$, 20%), of niet in de periode 2014-2024 (e; $n = 1$, 1%). Kortom, van de 100 artikelen bleken er 22 te voldoen aan de inclusiecriteria. Deze 22 artikelen werden als relevant geacht voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen die centraal staan in deze review.

De gevonden effecten en hun bijbehorende oorzaken werden beoordeeld aan de hand van effectgroottes, te zien in Tabel 1. De effectgroottes zijn uitgedrukt in correlaties (r), partiële regressiecoëfficiënten (β) en verklaarde variantie (R^2), afhankelijk van de notatie in de originele studie. De correlaties en partiële regressiecoëfficiënten zijn ingedeeld als verwaarloosbaar als het effect kleiner was dan 0.10, kleine effecten wanneer ze tussen 0.10 en 0.19 lagen, matig tussen 0.20 en 0.29 en groot vanaf 0.30. Deze indeling is gebaseerd op effectgroottes die

voornamelijk worden aangetroffen in de psychologie (Peterson & Brown, 2005; Richard et al., 2003).

Tabel 1*Uitkomsten van de verschillende studies*

1 ^e Auteur	Jaar	Land	N	Participanten	Leeftijd (jaren)	Domein van interesse	Meetinstrument	Hoofdbevindingen	Effect grootte
Polat	2022	TR	277	Kinderen, beide ouders, docenten.	$M_{\text{kind}} = 5.9$	Schoolrijpheid en zelfregulatievaardigheden en ouderlijke betrokkenheid bij educatie.	SEM	“Ouderbetrokkenheid en zelfregulatievaardigheden zijn gerelateerd aan schoolrijpheid.”	$\beta = .25$, $\beta = .66$)
Vorster	2024	ZA	25	Ouders/verzorgers, leraren en sociale werkers		Invloed van sociale omgeving op ouderbetrokkenheid t.a.v. schoolrijpheid v/h kind(eren)	Interview	“Kennis, percepties en sociaal-economische contexten van ouders zijn van invloed op hun vermogen om jonge kinderen effectief voor te bereiden op de toegang tot school.”	
Xiangyu	2024	CN	1000	Kinderen	R= 3-6, 27% 3-4, 31% 4-5, en 41% 5-6 jr.	De impact van ouderbetrokkenheid op schoolrijpheid & de bemiddelende rol van de zelfeffectiviteit van kleuters	Vragenlijsten: PPIQ + CSRQ + PSEQ	“Betrokkenheid van ouders vergroot de zelfeffectiviteit en schoolrijpheid van kleuters aanzienlijk.”	$\beta = 0.38$, $\beta = 0.27$, $\beta = 0.31$ en $\beta = 0.37$
Liu	2024	CN	483	Ouders en hun kinderen	$M_{\text{kind}} = 4.55$	Relaties tussen ouderlijke betrokkenheid, zelfeffectiviteit, en schoolrijpheid.	APIMeM	“Positieve impact van ouderlijke betrokkenheid op de schoolrijpheid van kinderen vond alleen indirect plaats via de eigen zelfeffectiviteit als ouder.”	$\beta = -0.12$, $\beta = 0.66$
Xia	2024	CN	311	Ouders en hun kinderen	$M_{\text{kind}} = 5.5$	Typen ouderbetrokkenheid en cognitieve en sociaal-emotionele schoolrijpheid, en moderatie door SES	Vragenlijsten: FIQ + EDI	“Ouderbetrokkenheid heeft een sterkere relatie met de cognitieve rijpheid van kinderen dan sociaal-emotionele rijpheid.”	$\Delta R^2 = .052$, $\Delta R^2 = .037$, $\Delta R^2 = .030$
Puccioni	2020	US	3650	ECLS-B, 3 leeftijdsgroepen kinderen (24 maanden;		De relatie tussen de werkwijze van leerkrachten in het kleuteronderwijs, de	SEM	“Perceptie van ouders over school is positief geassocieerd is met ouderbetrokkenheid thuis. Bovendien was de betrokkenheid	$\beta = 0.12$, $\beta = 0.06$

				peuterleeftijd en kleuterleeftijd)		percepties van ouders, ouderbetrokkenheid en de schoolrijpheid van kinderen tijdens de overgang naar de kleuterschool		thuis een voorspellende waarde voor schoolrijpheid.”
Xia	2020	CN	311	Ouders met kind	$M_{\text{kind}} = 5.5$	De relaties tussen verschillende dimensies van ouderbetrokkenheid en de schoolrijpheid van kinderen & de modererende rol van opvoedingsstijl	FIQ + EDI	“Betrokkenheid van ouders, zowel thuis, op school als thuis- school gerelateerd, zijn allemaal positief gerelateerd aan de schoolrijpheid van kinderen.”
Puccioni	2019	US	13.399	Kinderen, ECLS kindergarten cohort.		Verbanden tussen de overtuigingen van ouders en de betrokkenheid thuis en de schoolrijpheid van kinderen	SEM	“Overtuigingen van ouders dat hun kind(eren) klaar zijn voor school en hun thuisbetrokkenheid zijn positief geassocieerd met de academische prestaties en sociaal- emotionele competenties van kinderen.”
Chen	2024	AK	683	Kinderen, ALCANL		De manier waarop sociale support en (psychische) stress invloed heeft op ouderlijke betrokkenheid & hoe deze betrokkenheid invloed heeft op de schoolrijpheid van kinderen	SEM	“Verminderen van stress bij ouders/verzorgers door het bieden van sociale steun komt niet alleen de ouders/verzorgers ten goede, maar ook de leerresultaten van hun kind(eren).”
Puccioni	2015	US	12.622	Kinderen, ECLS kindergarten cohort.		De auteur test het conceptuele model van academische socialisatie, wat suggereert dat de cognities van ouders over scholing de opvoedingspraktijken en de resultaten van kinderen tijdens de overgang naar school beïnvloeden	LGCM	“Overtuigingen van ouders over schoolrijpheid zijn positief geassocieerd met de beginprestaties en groei van kinderen.”

Puccioni	2021	US	1716	Kinderen, ECLS kindergarten		De associaties tussen de opvattingen van Afro-Amerikaanse ouders over schoolrijpheid, thuisbetrokkenheid en metingen van schoolrijpheid van kinderen tijdens de overgang naar de kleuterschool	SEM	“Overtuigingen van ouders over schoolrijpheid zijn positief geassocieerd met de beginprestaties van kinderen. Bovendien was de ouderbetrokkenheid thuis positief geassocieerd met de academische prestaties en sociale vaardigheden van kinderen.”	$\beta = 0.13, \beta = 0.06, \beta = 0.10$
Lohndorf	2021	CL	70	Families	$M_{kind} = 5.08$	De rol van SES, etniciteit, zelfcompetentie, cognitieve stimulatie en discipline als voorspellers van de schoolrijpheid en de executieve functies van vijfjarige kleuters	PES	“Ouderbetrokkenheid van cultureel diverse gezinnen met een lage SES-achtergrond is belangrijk voor de cognitieve ontwikkeling van kinderen.”	$\beta = .10$
Boyle	2020	US	9790	Kinderen, ECLS kindergarten	$M_{kind} = 5.61$	De associaties tussen de overtuigingen van ouders over schoolrijpheid & de betrokkenheid van ouders	SEM	“Grotere ouderbetrokkenheid draagt bij aan grotere schoolrijpheid”.	$\beta = 0.03-0.08$
Jarrett	2019	US	20	Afro-Amerikaanse moeders met een laag inkomen		De overtuigingen en praktijken van ouderbetrokkenheid van Afro-Amerikaanse moeders met een laag inkomen bij kleuters die de overgang maken naar de kleuterschool	Kwalitatieve interviews	“‘Veerkrachtige moeders’ beschermen hun kinderen tegen gevaren uit hun buurt en faciliteren daarmee het leren en de prestaties van hun kind(eren).”	
Baker	2014	US	826	Kinderen en hun moeders, ECLS	$M_{kind} = 4.48$	Relaties tussen de Engelse taalvaardigheid van Mexicaanse moeders, hun betrokkenheid bij de geletterdheid thuis en de schoolrijpheid van hun kind(eren)	Padanalyse	“Effect van de Engelse taalvaardigheid van moeders op de leesscores van hun kinderen zou worden gemedieerd door de betrokkenheid van moeders bij de geletterdheid thuis.”	$\beta = .12$
Coba-Rodriguez	2020	US	17	Latina moeders van jonge kinderen		De manier waarop Latina moeders thuis betrokken zijn in het voorbereiden	Interviews en observaties	“‘Veerkrachtige moeders’ gebruiken diverse strategieën om de voorbereiding van hun	

Puccioni	2018	US	4900	Kinderen, ECLS	van hun kind op de kleuterschool De associaties tussen de academische en gedragsgerichte overtuigingen van ouders over schoolrijpheid, ouderbetrokkenheid thuis en op school, en de academische prestaties van kinderen tijdens de overgang naar de kleuterschool	SEM	kind(eren) op de kleuterschool te ondersteunen.” “Ouders die meer belang hechten aan gedragsvaardigheden en attributen tijdens de kleuterschool ondernemen meer thuisactiviteiten, wat op zijn beurt de lees- en wiskundeprestaties van kinderen vanaf de kleuterschool positief voorspelt.”	$b = 3.00$, $b = 2.04$
Stan Maria Magdalena	2014	RO	106	Ouders en kinderen	$M_{\text{kind}} = 6.53$ De effecten van ouderlijke invloeden op het begin van de schooltijd en het academisch succes van kinderen	PAQ	“Stijl van ouders en de betrokkenheid zijn krachtige voorspellers van academisch succes bij kinderen in de overgang naar de basisschool.”	$R^2 = 0,845$
Lau	2014	CN	18	Ouders en hun kind(eren)	De percepties en praktijken van ouders t.a.v. ouderbetrokkenheid tijdens de overgang van de kleuterschool naar de basisschool	Interviews	“Om de aanpassing van kinderen tijdens de overgang naar school te vergemakkelijken, hadden ouders de neiging om meer academisch gericht te worden in hun betrokkenheid thuis. Ouders meldden ook hun ontevredenheid over de weinig frequente communicatie tussen school en gezin en over het gebrek aan mogelijkheden voor actieve betrokkenheid op school.”	
Jarett	2015	US	19	Afro-Amerikaanse moeders met een laag inkomen	Hoe de eigen opvoedervaringen van Afro-Amerikaanse moeders met een laag inkomen de betrokkenheid bij het onderwijs van hun eigen kinderen beïnvloeden	Kwalitatieve interviews	“Dit onderzoek ondersteunt het belang van de ouderbetrokkenheidscomponent.”	

Benner	2015	US	13,970	Kinderen, ECLS	$M_{\text{kind}} = 5.71$	Hoe de ouderbetrokkenheid en de kwaliteit van de communicatie tussen school en gezin van invloed zijn op het academisch en sociaal-emotioneel functioneren van kinderen na de overgang naar de basisschool	SEM	“Voor leerlingen met meer ras-etnische vertegenwoordiging in hun klaslokalen, bevorderde een grotere ras-etnische diversiteit in de klas een grotere betrokkenheid van de ouders, wat op zijn beurt de interpersoonlijke vaardigheden en leesprestaties van kinderen bevorderde.”	$\beta = .05$, $\beta = .002$, $\beta = .001$.
Buek	2019	US	18,174	Kinderen, ECLS		De groei van de AtL van kinderen van de kleuterschool tot aan groep 2	LGMM	“Hogere en lagere AtL-groeiklassen waren significant geassocieerd met demografische en opvoedingsvariabelen gemeten op de kleuterschool.”	

Noot. **N** = aantal. **M** = gemiddelde. **SEM** = Structural Equation Model. **β (Beta)** = gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt. **R** = range. **PPIQ** = Parental Involvement Questionnaire. **CSRQ** = Chinese School Readiness Questionnaire. **PSEQ** = Preschoolers' Self-efficacy Questionnaire. **APIMeM** = Actor-Partner Interdependence Mediation Model. **FIQ** = Family Involvement Questionnaire (Fantuzzo et al., 2000). **EDI** = Early Development Instrument (Janus & Offord, 2007). **ΔR^2 (Delta R-kwadraat)** = verandering in verklaarde variantie. **ECLS** = Early Childhood Longitudinal Study, an US birth cohort (Tourangeau et al., 2019). **r** = Pearson-correlatiecoëfficiënt. **b** = ongestandaardiseerde regressiecoëfficiënt. **ALCANL** = The Alaska Longitudinal Child Abuse and Neglect Linkage project. **LGCM** = Latent Growth Curve Model. **SES** = Sociaal-Economische Status. **PES** = the Parental Evaluation Scale. **PAQ** = Parental Authority Questionnaire (Buri, 1991). **R^2 (R-kwadraat)** = verklaarde variantie. **AtL** = 'Approaches to Learning'. **LGMM** = Latent Growth Mixture Models.

ISO land codes: **AK** = Alaska. **CL** = Chili. **CN** = China. **RO** = Roemenië. **TR** = Turkije. **US** = de Verenigde Staten. **ZA** = Zuid-Afrika.

Resultaten

De artikelen die naar voren zijn gekomen in de literatuurstudie worden samengevat in Tabel 1 en deze resultaten worden nu verder worden uitgewerkt en beschreven.

Definiëren van schoolrijpheid

Schoolrijpheid werd beschreven in termen van hoe goed jonge kinderen zijn voorbereid op formeel onderwijs (Xiangyu et al., 2024) en werd vaak als synoniem voor cognitieve vaardigheden gezien (Polat en Bayındır, 2022). De definities in mijn review breiden dit perspectief op schoolrijpheid verder uit en omvatten verschillende ontwikkelingsdomeinen van het kind; zowel fysiek en motorisch, als sociaal-emotioneel en cognitief. In dit artikel wordt schoolrijpheid gedefinieerd als “een breed scala aan gedragingen en vaardigheden die kinderen in staat stellen deel te nemen aan school en effectief te leren” (Polat & Bayındır, 2022; ook Boyle & Benner, 2020; Puccioni, 2018; Puccioni et al., 2019), en vaak beschrijven auteurs schoolrijpheid als een veelzijdig concept dat fysieke-, intellectuele- en sociale vaardigheden en gedragingen omvat. Xia et al. (2019) beschrijven dat schoolrijpheid inderdaad betrekking heeft op cognitieve-, fysieke- en sociaal-emotionele capaciteiten maar daarnaast worden ook taalontwikkeling en leeroriëntatie (ATL*) expliciet genoemd als ontwikkelingsdomeinen die binnen de definitie van schoolrijpheid passen. Anderen zien schoolrijpheid als een *uitkomst* van de vroege jaren van een kind, waarmee ze doelen op de vaardigheden en competenties die kinderen nodig hebben om goed te kunnen leren en succesvol te zijn op de basisschool (Liu & Li, 2023). Vaak onderstreept men dat het gaat om vaardigheden die nodig zijn voor een kind om succesvol te kunnen functioneren op school, zowel op academisch- als op sociaal gebied (Magdalena, 2014).

Een uitgebreide definitie van schoolrijpheid waarin veel van de al beschreven aspecten terugkomen, wordt gegeven door Vorster en Roux (2024). “Schoolrijpheid verwijst naar de fysieke, cognitieve, emotionele en sociale vaardigheden van kinderen die hen in staat stellen

*Noot. ATL = Approaches To Learning. Hiermee wordt bedoeld op de vaardigheden van leerlingen die nodig zijn bij leren (bijvoorbeeld probleemoplossend denken, tijdmanagement, organisatie, etc.)

zich aan te passen aan het formele onderwijssysteem. Meer specifiek omvat schoolrijpheid sensorische-, perceptuele- en motorische vaardigheden; cognitieve vaardigheden waaronder redeneren, taal en verbeeldingskracht; en sociale en emotionele vaardigheden zoals emotionele regulatie, empathie en positieve interpersoonlijke interacties met leraren en leeftijdsgenoten”. In ditzelfde artikel wordt ook een tegengeluid omschreven, namelijk dat de term ‘schoolrijpheid’ wellicht niet geschikt is omdat het impliceert dat kinderen onder te verdelen zijn in twee groepen; een groep kinderen die schoolrijp is en een groep kinderen die dat niet is. De auteurs opperen de term ‘bereidheid tot leren’. Dit biedt een breder perspectief waarin een kind niet of wel schoolrijp is of niet, maar waarin bepleit wordt dat kinderen *altijd* bereid zijn om te leren. De omgeving van het kind speelt echter een cruciale rol of deze bereidheid tot leren daadwerkelijk wordt verwezenlijkt (Vorster & Roux, 2024).

Het belang van schoolrijpheid

De overstap naar de basisschool is vaak een belangrijke ontwikkelingsperiode waarin de prestaties en gedragingen van jonge kinderen gevolgen kunnen hebben voor hun latere levensloop (Puccioni, 2014). De overgang naar de basisschool is het moment waarop kinderen beginnen aan ‘de reis van onderwijs’ (Jarrett & Coba-Rodriguez, 2015; Magdalena, 2014; Xia et al., 2019). In deze reis komen kinderen allerlei uitdagingen tegen; zowel op sociaal, emotioneel en cognitief gebied (Xia, 2024). De vaardigheden die kinderen hebben om met deze uitdagingen om te gaan worden gebundeld in het overkoepelende begrip ‘schoolrijpheid’ en hangen nauw samen met hun latere academische prestaties en sociaal-emotionele welzijn (Buek, 2019; Chen et al., 2024; Lohndorf et al., 2021; Polat en Bayındır, 2022; Puccioni, 2018; Puccioni et al., 2020; Vorster en Roux, 2024; Xia, 2024). Ook Liu en Li (2023) bevestigen dat kinderen die goed op school zijn voorbereid, en dus een hoog niveau van schoolrijpheid hebben, meestal een soepele overgang naar de basisschool doormaken, makkelijk kunnen wennen aan

het leerproces op de basisschool, en inderdaad in hun latere leven een grotere kans op succes hebben.

Door Boyle en Benner (2020) wordt de levenslooptheorie (*Life Course Theory*) aangehaald. Volgens deze theorie is “de overgang naar formeel onderwijs een potentieel keerpunt, omdat het diepgaande academische en sociale gevolgen geeft die de ontwikkelingstrajecten gedurende de vroege levensloop beïnvloeden”.

Er zijn ook onderzoekers die de relatie tussen schoolrijpheid en academisch en sociaal succes van kinderen andersom beschrijven; namelijk dat als kinderen *niet* goed voorbereid aan de basisschool beginnen, hun tekortkomingen alleen maar groter en groter kunnen worden. Een laag niveau van schoolrijpheid zou nadelige gevolgen hebben, zowel op de korte- als op de lange termijn (Coba-Rodriguez et al., 2020; Xia et al., 2019).

De rol van ouders

Vaak menen auteurs dat ouders een cruciale rol spelen in de schoolrijpheid van hun kind(eren) (zie Benner en Yan, 2014; Chen et al., 2024; R. L. Jarrett en Coba-Rodriguez, 2019; Lau, 2014; Polat en Bayındır, 2022; Puccioni et al., 2020; Vorster en Roux, 2024). Ook Xia (2024) schrijft dat de betrokkenheid van ouders een grote voorspeller is van het leren en de ontwikkeling van jonge kinderen. Ouderbetrokkenheid wordt gelinkt aan positievere uitkomsten voor het kind (Liu & Li, 2023). Baker (2014) beschrijft dat ouderbetrokkenheid op jonge leeftijd, zoals bijvoorbeeld het samen lezen van boeken, een grote impact heeft op de voorbereiding van kinderen op de basisschool en hun schoolprestaties.

Bronfenbrenner

Door Xiangyu et al. (2024) wordt de ecologische systeemtheorie aangehaald van Bronfenbrenner (2000). Deze theorie stelt dat een individu wordt beïnvloed door meerdere systemen; systemen die dichtbij iemand staan (micro) of systemen die veel verder van je af staan (macro). In de context van schoolrijpheid beschrijven auteurs hoe het gezin als onderdeel

van de micro-omgeving van een kind een grote rol speelt in het voorbereiden van jonge kinderen op de basisschool (Baker, 2014; Lohndorf et al., 2021; Xiangyu et al., 2024).

Ouderbetrokkenheid op verschillende niveaus

Ouderbetrokkenheid op het gebied van schoolrijpheid wordt omschreven als “de specifieke praktijken of technieken die ouders gebruiken om de ontwikkeling en het onderwijs van hun kinderen te ondersteunen” (Xia et al., 2019) en “de proactieve betrokkenheid van ouders bij verschillende activiteiten en gedragingen die tot doel hebben de ontwikkeling van hun kind(eren) te bevorderen” (Liu en Li, 2023). Binnen de gevonden onderzoeken zijn verschillende niveaus te onderscheiden waarop ouders van invloed lijken te zijn op de schoolrijpheid van hun kind(eren).

Academisch niveau. De ‘academische socialisatie van ouders’ doelt op de gedragingen, verwachtingen en overtuigingen van ouders die als doel hebben de schoolgerelateerde uitkomsten van hun kind(eren) te beïnvloeden (Puccioni, 2018). Een overzicht van verschillende onderzoeken toont dat ouderbetrokkenheid een positieve invloed kan hebben op de schoolrijpheid van kinderen (Puccioni et al., 2020), en dan specifiek op het academisch niveau. Het voorlezen van kinderen, het vertellen en verzinnen van verhalen draagt bij aan de alfabetisering van kinderen. Puccioni et al. (2019) sluiten zich aan bij dit gedachtegoed. Eén van de belangrijkste vormen van ouderbetrokkenheid heeft betrekking op alfabetisering-gerelateerde activiteiten welke in positieve zin bijdragen aan het vroege leerproces van kinderen (Puccioni et al., 2019). “Het vertellen van verhalen, het zingen van liedjes en het lezen van boeken worden in verband gebracht met sterkere geletterdheidsvaardigheden en leesprestaties van kinderen” (Polat & Bayındır, 2022). Jonge kinderen die door hun ouders worden betrokken bij rekengerelateerde activiteiten, zoals tellen of vormen herkennen, ontwikkelen vaak een hoger niveau van vroege rekenvaardigheden; als ouders het belang benadrukken van algemene kennis en rekenvaardigheid, hebben hun kinderen

(vaak) een grotere kennis van letters, cijfers en kleuren. Ook de woordenschat, het fonemisch bewustzijn (dit is het besef dat woorden uit verschillende klanken bestaan), en probleemoplossend denken zijn vaardigheden waar ouders invloed op kunnen hebben (Puccioni et al., 2019).

Ten slotte zouden de overtuigingen en verwachtingen van ouders over de schoolrijpheid van hun kind(eren) positief geassocieerd zijn met de academische prestaties van kinderen. In het artikel van Puccioni et al. (2021) wordt het BEAR-model (*The BEAR-model*) van ouderbetrokkenheid beschreven waarin “de overtuigingen en verwachtingen van ouders de resultaten van hun kinderen beïnvloeden, zowel indirect door hun betrokkenheid bij leeractiviteiten tussen ouders en kinderen als direct door de positieve effecten van het overbrengen van gezonde overtuigingen”. Dit is in lijn met een bekend psychologisch concept, namelijk het Pygmalion effect; een fenomeen dat beschrijft dat het hebben van positieve verwachtingen, daadwerkelijk positievere uitkomsten voorspelt (Romney et al., 2024).

Liu en Li (2023) concluderen dat er ook indicaties zijn om aan te nemen dat ouderbetrokkenheid *niet* wordt geassocieerd met later academisch succes van kinderen. Zo beschrijven zij dat wanneer ouders sterk de nadruk leggen op academische prestaties, dit kan leiden tot overmatige controle richting hun kind(eren). Deze controle kan de ontwikkeling van positieve en ondersteunende ouder-kind interacties belemmeren, terwijl juist zulke interacties essentieel zijn voor schoolrijpheid. Een hoge mate van controle op de (lage) academische prestaties van hun kind(eren) kan bovendien bijdragen aan een negatieve zelfwaardering bij het kind. Er is overlap met wat psychologen als het Golem effect beschrijven waarin kinderen lage of meer negatieve verwachtingen waarmaken (Romney et al., 2024). Over het Pygmalion- en Golem effect is geen onderzoek beschikbaar in de context van schoolrijpheid.

Sociaal-emotioneel niveau. In het onderzoek van Puccioni (2018) is daarnaast te lezen dat ouderbetrokkenheid belangrijke vaardigheden op sociaal-emotioneel niveau voorspelt. Zo

zouden kinderen waarvan de ouders betrokken zijn, betere sociale vaardigheden hebben, minder externaliserend gedrag vertonen, en vaardiger zijn in de zelfregulatie van hun aandacht. Ouderbetrokkenheid thuis zou prosociaal gedrag en emotieregulatie van jonge kinderen verbeteren (Xia et al., 2019). Ook zou ouderbetrokkenheid bijdragen aan sociale vaardigheden, verminderd externaliserend gedrag en zelfregulering (Puccioni et al., 2020). Puccioni et al. (2019) beschrijven dat als ouders in de interacties met hun kind(eren) responsief en betrokken zijn, dit het emotionele begrip en de zelfregulatie van emoties van kinderen bevordert.

In het artikel van Vorster en Roux (2024) wordt beschreven dat de dagelijkse interacties die ouders en jonge kinderen hebben (bijvoorbeeld samen lezen en praten), in de jaren voordat zij naar de basisschool gaan, veel natuurlijke mogelijkheden biedt om de vaardigheden van kinderen te versterken die cruciaal zijn voor de schoolrijpheid. Responsief ouderschap, waarbij ouders afstemmen op de behoeften van hun kind(eren) en betrokken zijn, wordt positief geassocieerd met de schoolrijpheid van kinderen. In ditzelfde artikel wordt ook genoemd dat als ouders echter te veel betrokken zijn, dit van negatieve invloed kan zijn; dit kan namelijk de autonomie van het kind ondermijnen, wat een belangrijke vaardigheid is in de schoolrijpheid van kinderen.

Een nog niet eerder genoemd aspect wordt beschreven door Lau (2014), namelijk dat ouders ook een belangrijke sociale hulpbron zijn voor kinderen om op terug te vallen als er stress komt kijken bij de overgang naar de basisschool.

Demografisch niveau. Magdalena (2014) geeft in zijn artikel weer dat lagere inkomens, een lagere sociaaleconomische status (SES), grote gezinnen, alleenstaande ouders en een lager opleidingsniveau van de ouder(s), allemaal voorspellers kunnen zijn van een lagere schoolrijpheid. Xia et al. (2019) geven als verklaring dat ouders met een lager inkomen en/of een lager opleidingsniveau, mogelijk beperkte toegang tot onderwijsmiddelen hebben. Zij

beschrijven daarnaast dat de (positieve) impact van ouderbetrokkenheid kan afnemen als gevolg van een slechte kwaliteit van interactie tussen ouder(s) en kind(eren).

Als ouders zich in gunstige sociaal-economische omstandigheden bevinden, is dit geen garantie voor een hoge schoolrijpheid van kinderen (Vorster & Roux, 2024). Ook Buek (2019) beschrijft het belang van het erkennen van kindkenmerken en contextuele factoren (zoals bijvoorbeeld het gender van het kind, de gezinsstructuur en de SES), die een rol kunnen spelen bij het gedrag van ouders en de academische- en sociale resultaten van kinderen.

Discussie

De Nederlandse context

Om het huidige onderzoek praktische relevantie te geven, wordt ingezoomd op de Nederlandse context; dit onderzoek is immers geschreven binnen deze context. Ook in Nederlandse rapporten wordt beschreven dat de start van de basisschool niet voor alle jonge kinderen soepel verloopt. Concrete cijfers over de schoolrijpheid van kinderen in Nederland zijn niet bekend. Er wordt echter wel een schatting gegeven: bij 10 tot 20 procent van de jonge kinderen lijkt er geen soepele start te zijn op de basisschool, en doet zich problematiek voor (Jepma et al., 2022). Jepma et al. (2023) beschrijven dat een deel van de jonge kinderen begint aan de basisschool met een taal- en/of rekenachterstand. Ook in Nederland lijkt het zo te zijn dat als er zich al vroeg achterstanden voordoen, het lastig is om deze achterstanden in te lopen gedurende de verdere onderwijsloopbaan (Leseman et al., 2022). Een hoog niveau van schoolrijpheid is wenselijk om kinderen optimaal te laten ontwikkelen en tegelijkertijd kansenongelijkheid tegen te gaan (Vogelzang, 2020). Wederom wordt de belangrijke rol van ouders ten aanzien van de schoolrijpheid van hun kind(eren) onderstreept (Jepma et al., 2022).

Onderzoeksvragen

De eerste deelvraag binnen dit onderzoek luidde: ‘Hoe kan schoolrijpheid worden gedefinieerd?’ De gevonden literatuur geeft geen eenduidig antwoord op deze vraag en verschilt van definitie. Waar sommige auteurs de nadruk leggen op de cognitieve vaardigheden die

kinderen beschikken aan de start van de basisschool, verbreden andere auteurs het begrip schoolrijpheid ook tot sociaal-emotionele vaardigheden. De meerderheid onderstreept dat schoolrijpheid gaat over vaardigheden van kinderen op diverse domeinen, die zij bezitten op het moment dat ze aan de basisschool beginnen.

In het tweede deel van dit onderzoek werd de vraag gesteld wat het belang is van schoolrijpheid van kinderen? In de resultatensectie worden verschillende onderzoeksresultaten uit verschillende artikelen beschreven. Het lijkt aannemelijk om te stellen dat een voldoende niveau van schoolrijpheid van groot belang is. Schoolrijpheid helpt kinderen om de overgang naar de basisschool te maken en lijkt daarnaast een voorspeller te zijn van toekomstig succes op academisch en sociaal-emotioneel gebied. Een onvoldoende niveau van schoolrijpheid kan een aanleiding vormen voor problemen op academisch gebied (zoals o.a. lager dan gemiddelde academische uitkomsten op latere leeftijd of vertraging in leerprestaties), op cognitief gebied (zoals o.a. lees- en rekenproblemen) en op sociaal-emotioneel gebied (zoals o.a. problemen in de emotieregulatie, antisociaal gedrag en problemen met de zelfregulatie, bijvoorbeeld concentratie, stilzitten of opletten) (Puccioni, 2018; Xia et al., 2019).

De derde, en tevens laatste, onderzoeksvraag waarop een antwoord dient te worden gegeven luidde: ‘In de context van schoolrijpheid, op welke domeinen en hoe hebben ouders invloed op hun kind(eren)?’ De gevonden literatuur ondersteunt de visie dat ouders een belangrijke rol spelen bij de schoolrijpheid van hun kind(eren). Verschillende manieren waarop ouders van invloed kunnen zijn, worden beschreven. Zo zijn voorlezen, liedjes zingen, samen oefenen met tellen en vormen herkennen allemaal praktische voorbeelden van ouderbetrokkenheid die van grote invloed lijkt te zijn op de geletterdheids- en rekenvaardigheden van jonge kinderen. Door op een responsieve manier ouder te zijn, dat wil zeggen betrokken en inspeland op de behoeften van het kind, kan invloed worden uitgeoefend op de sociaal-emotionele vaardigheden van kinderen die nodig zijn bij het naar school gaan.

Ouders zijn daarnaast een bron van steun voor kinderen als zij spanning en stress ervaren rondom de overgang naar de basisschool. De literatuur bevestigt de invloed van ouderbetrokkenheid op sociaal-emotioneel niveau. Ook demografische factoren van ouders lijken een rol te spelen bij de schoolrijpheid van kinderen waarbij een lager SES, opleidingsniveau, inkomen en kwaliteit van opvoeden, een grotere gezinsgrootte en alleenstaand ouderschap risicofactoren zijn voor de schoolrijpheid van kinderen. Alles bij elkaar genomen wordt de volgende conclusie getrokken; ouderbetrokkenheid zou de schoolrijpheid van kinderen kunnen vergroten. Dit resulteert op zijn beurt in betere academische- en sociale resultaten (Chen et al., 2024). Hierbij is het van belang om te benoemen dat de kwaliteit van ouderbetrokkenheid van groot belang is bij de mate waarin ouders van invloed kunnen zijn op de schoolrijpheid van hun kind(eren) (Xiangyu et al., 2024).

De Nederlandse rapporten bevestigen het belang om aandacht te vestigen op de schoolrijpheid van kinderen en de rol die ouders hierin spelen. Het feit dat 10 tot 20 procent van de kinderen problemen ervaart bij de start van de basisschool laat zien dat er, in Nederland, nog winst te behalen valt met als hoogste doel dat alle kinderen dezelfde kansen krijgen en zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen.

Beperkingen en aanbevelingen

Veel gevonden literatuur binnen het huidige onderzoek is afkomstig uit studies in niet-westerse landen zoals China. Het valt te betwisten in hoeverre de resultaten die zijn gevonden in andere landen te generaliseren zijn naar de Nederlandse context; opvoeden en onderwijs zijn beiden immers cultuur- en normafhankelijk en zijn in verschillende maatschappijen verschillend vormgegeven. Een aanbeveling voor vervolgonderzoek zou zijn om dan wel literatuur te gebruiken specifiek gericht op westerse landen dan wel de onderzoeksvragen verder te specificeren om zo een beter beeld te kunnen geven van de rol van ouders bij de

schoolrijpheid van hun kind(eren) in de Nederlandse context. Het lijkt aannemelijk dat dit de validiteit van het onderzoek zou kunnen verhogen.

Het vele gebruik van hetzelfde geboortecohort (Early Childhood Longitudinal Study) uit de Verenigde Staten (zie Tabel 1) beperkt mogelijk de onafhankelijkheid van een deel van de onderliggende studieresultaten. Zo zou men zich af kunnen vragen of de resultaten generaliseerbaar zijn naar andere populaties, afkomstig uit andere contexten of landen. Ook over de betrouwbaarheid kan men de vraag stellen of deze voldoende is gewaarborgd gezien er mogelijk interne correlaties zouden kunnen zijn in deze geboortecohort. Aanbevolen wordt dan ook dat vervolgonderzoek zich richt op een bredere, en vooral een meer diverse populatie.

Zoals in de methode is beschreven, zijn de effectgroottes in dit onderzoek in te delen als verwaarloosbaar, klein, matig of groot op basis van gestandaardiseerde richtlijnen (Peterson & Brown, 2005; Richard et al., 2003). Zoals in Tabel 1 is te zien, rapporteerden sommige onderzochte artikelen kleine of matige effectgroottes. Dit roept vragen op over de sterkte en interpretatie van de gevonden resultaten. Het is belangrijk dat vervolgonderzoek zich richt op het nader onderzoeken en controleren van factoren die mogelijk bijdragen aan de beperkte effectgroottes.

Vorster en Roux (2024) benoemen hun twijfel over de juistheid en geschiktheid van de term ‘schoolrijpheid’. In dit onderzoek is hier niet verder op in gegaan maar vervolgonderzoek zou zich verder kunnen richten op de vraag of dit de meest geschikte term is om de vaardigheden van kinderen aan de start van de basisschool te omschrijven. Dit is van toegevoegde waarde omdat een zoekstreng waarin niet de term “school readiness” wordt gehanteerd wellicht had geleid tot andere of aanvullende resultaten die van belang hadden kunnen zijn om de onderzoeksvraag te beantwoorden.

Een opvallend resultaat is dat van Liu en Li (2023) die stellen dat er indicaties zijn om aan te nemen dat ouderbetrokkenheid niet van invloed is op het academisch succes van

kinderen. Dit resultaat biedt een opening voor vervolgonderzoek. Het zou van waarde zijn om deze uitspraak grondiger uit te zoeken en na te gaan of zij de enige zijn die dit stellen of dat er andere onderzoeken zijn gedaan die deze uitspraak bevestigen. De meerwaarde hiervan is dat er dan een breder beeld kan worden gegeven van de rol die ouders wel of juist niet spelen bij schoolrijpheid van hun kind(eren).

Het gedane onderzoek wat voor u ligt, geeft een beeld van wat schoolrijpheid precies is, waarom dit van belang zou zijn en de rol die ouders hierin spelen. Zowel onderwijs als de manier waarop ouders hun opvoeding vormgeven zijn echter praktische domeinen. Kennis over deze domeinen is van groot belang, sinds dit de basis vormt voor verder handelen. Toch onderstreept de onderzoeker ook dat het van groot belang is om te onderzoeken wat praktische vervolgstappen kunnen zijn op dit gedane onderzoek. Zeker voor de kinderen waarbij een onvoldoende niveau van schoolrijpheid lijkt te zijn, lijkt actie nodig te zijn. Kunnen ouders geholpen worden bij het ondersteunen van hun kinderen op academisch en sociaal-emotioneel niveau, is er een betere aansluiting nodig tussen de thuissituatie en de formele schoolse setting, spelen alleen ouders hierin een rol of zijn er ook andere partijen van invloed op de schoolrijpheid van kinderen, et cetera. Zo kunnen kinderen in de Nederlandse context bijvoorbeeld baat hebben bij Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie (VVE); programma's die erop gericht zijn kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar extra ondersteuning te bieden in hun ontwikkeling. Deze VVE programma's lijken positief bij te dragen aan een goede start van de basisschool (Ministerie van Algemene Zaken, 2023). De website van het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) geeft een overzicht weer van verschillende programma's voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (Nederlands Jeugdinstituut | Nationaal Kenniscentrum Over Opgroeien, 2025). Deze vervolgstappen zouden kunnen bijdragen aan het uiteindelijke verhogen van de schoolrijpheid van kinderen. Met als hoogste doel om alle kinderen een zo optimaal mogelijke toekomst te geven.

Literatuur

- Baker, C. E. (2014). Mexican Mothers' English Proficiency and Children's School Readiness: Mediation Through Home Literacy Involvement. *Early Education And Development*, 25(3), 338–355. <https://doi.org/10.1080/10409289.2013.807721>
- Benner, A. D., & Yan, N. (2014). Classroom Race/Ethnic Composition, Family-School Connections, and the Transition to School. *Applied Developmental Science*, 19(3), 127–138. <https://doi.org/10.1080/10888691.2014.983028>
- Berger, L. (2018, 24 december). Met kleine kinderen duurt een dag eindeloos, maar een jaar vliegt voorbij. *De Correspondent*. <https://decorrespondent.nl/9023/met-kleine-kinderen-duurt-een-dag-eindeloos-maar-een-jaar-vliegt-voorbij/6941e015-3a1f-08d5-14fd-2f55b37bbbb5>
- Boyle, A. E., & Benner, A. D. (2020). Understanding Parental Educational Involvement: The Roles of Parental General and Child-Specific School Readiness Beliefs. *Merrill-Palmer Quarterly*, 66(2), 199. <https://doi.org/10.13110/merrpalmquar1982.66.2.0199>
- Bronfenbrenner, U. (2000). Ecological systems theory. In A. E. Kazdin (Ed.), *Encyclopedia of Psychology* (Vol. 3, pp. 129–133). Oxford University Press.
- Buek, K. W. (2019). Early growth trajectories of children's approaches to learning: The contribution of parent and family characteristics. *Psychology in The Schools*, 56(6), 1053–1072. <https://doi.org/10.1002/pits.22224>
- Buri, J. R. (1991). Parental authority questionnaire. *Journal Of Personality Assessment*, 57(1), 110–119. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5701_13
- Chen, J., Husa, R. A., Jonson-Reid, M., & Parrish, J. W. (2024). Risk and Protective Factors for Parental Involvement and Early Indicators of School Achievement in Alaska. *Maternal And Child Health Journal*, 28(5), 926–934. <https://doi.org/10.1007/s10995-023-03872-5>
- Coba-Rodriguez, S., Cambray-Engstrom, E., & Jarrett, R. L. (2020). The Home-based

- Involvement Experiences of Low-income Latino Families with Preschoolers Transitioning to Kindergarten: Qualitative Findings. *Journal Of Child And Family Studies*, 29(10), 2678–2696. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01781-7>
- Fantuzzo, J., Tighe, E., & Childs, S. (2000). Family Involvement Questionnaire: A multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal Of Educational Psychology*, 92(2), 367–376. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.92.2.367>
- Inspectie van het Onderwijs. (2024). De staat van het Onderwijs 2024.
- Janus, M., & Offord, D. R. (2007). Development and psychometric properties of the Early Development Instrument (EDI): A measure of children's school readiness. *Canadian Journal Of Behavioural Science/Revue Canadienne Des Sciences Du Comportement*, 39(1), 1–22. <https://doi.org/10.1037/cjbs2007001>
- Jarrett, N. R. L., & Coba-Rodriguez, N. S. (2015). “My Mother Didn’t Play about Education”: Low-income, African American Mothers’ Early School Experiences and Their Impact on School Involvement for Preschoolers Transitioning to Kindergarten. *The Journal Of Negro Education*, 84(3), 457. <https://doi.org/10.7709/jnegroeducation.84.3.0457>
- Jarrett, R. L., & Coba-Rodriguez, S. (2019). “Whatever I can imagine, we did it”: Home-Based Parental Involvement among Low-Income African-American Mothers with preschoolers enrolled in head start. *Journal Of Research in Childhood Education*, 33(4), 538–557. <https://doi.org/10.1080/02568543.2019.1642970>
- Jepma, Ij., Vander Heyden, K., & Sardes. (2022). Verbeteren start in het basisonderwijs. <https://www.nro.nl/sites/nro/files/media-files/Verbeteren%20start%20in%20het%20basisonderwijs.pdf>
- Jepma, Ij., Waaijer, C., Beckers, S., Sardes, Geus, W. D., Suijkerbuijk, A., Leferink, J., &

- Oberon. (2023). Monitor Implementatie en besteding gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. <https://goab.eu/media/2fde0d51/bijlage-5-monitor-implementatie-en-besteding-goab.pdf>
- Lau, E. Y. H. (2014). Chinese parents' perceptions and practices of parental involvement during school transition. *Early Child Development And Care*, 184(3), 403–415. <https://doi.org/10.1080/03004430.2013.792258>
- Lau, E. Y. H., & Power, T. G. (2018). Parental involvement during the transition to primary school: Examining bidirectional relations with school adjustment. *Children And Youth Services Review*, 88, 257–266. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.03.018>
- Leseman, P., Veen, A., & Kohnstamm Instituut. (2022). Het pre-COOL cohort tot en met groep 8: Ontwikkeling van kinderen en relatie met kwaliteit in de voor- en vroegschoolse periode. In Rapport 1080. Kohnstamm Instituut. <https://kohnstammstituut.nl/wp-content/uploads/2022/10/1080-Het-pre-COOL-cohort-tot-en-met-groep-8.pdf>
- Liu, Q., & Li, X. (2023). Chinese parental involvement, parenting self-efficacy, and children's school readiness: analysis using the actor-partner interdependence mediation model. *Current Psychology*, 43(6), 5254–5267. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-04656-4>
- Lohndorf, R. T., Vermeer, H. J., De La Harpe, C., & Mesman, J. (2021). Socioeconomic status, parental beliefs, and parenting practices as predictors of preschoolers' school readiness and executive functions in chile. *Early Childhood Research Quarterly*, 57, 61–74. <https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2021.05.001>
- Magdalena, S. M. (2014). The Effects of Parental Influences and School Readiness of the Child. *Procedia - Social And Behavioral Sciences*, 127, 733–737. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.345>
- Ministerie van Algemene Zaken. (2023, 14 november). Voorschoolse educatie. Voorschoolse

en Vroegschoolse Educatie | Rijksoverheid.nl.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/voorschoolse-en-vroegschoolse-educatie/voorschoolse-educatie#:~:text=Voorschoolse%20educatie%20is%20voor%20peuters,om%20de%20ontwikkeling%20te%20stimuleren.>

Nederlands Jeugdinstituut | Nationaal kenniscentrum over opgroeien. (2025, 8 januari).

<https://www.nji.nl/>

Netwerk Mediawijsheid, hogeschool Windesheim, Trimbos-instituut, Nederlands Jeugd

Instituut, Panel Inzicht, Nikken, P., & Tuijnman, A. (2024). Iene Miene Media • Verdiepend onderzoek | Balans: bewegen met media. In Iene Miene Media • Verdiepend Onderzoek | Balans: Bewegen met Media.

Peterson, R. A., & Brown, S. P. (2005). On the Use of Beta Coefficients in Meta-Analysis.

Journal Of Applied Psychology, 90(1), 175–181. <https://doi.org/10.1037/0021-9010.90.1.175>

Polat, Ö., & Bayındır, D. (2022). The relation between parental involvement and school readiness: the mediating role of preschoolers' self-regulation skills. Early Child Development And Care, 192(6), 845–860. <https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1806255>

Puccioni, J. (2014). Parents' Conceptions of School Readiness, Transition Practices, and Children's Academic Achievement Trajectories. The Journal Of Educational Research, 108(2), 130–147. <https://doi.org/10.1080/00220671.2013.850399>

Puccioni, J. (2018). Parental Beliefs About School Readiness, Home and School-Based Involvement, and Children's Academic Achievement. Journal Of Research in Childhood Education, 32(4), 435–454. <https://doi.org/10.1080/02568543.2018.1494065>

Puccioni, J., Baker, E. R., & Froiland, J. M. (2019). Academic socialization and the transition

- to kindergarten: Parental beliefs about school readiness and involvement. *Infant And Child Development*, 28(6). <https://doi.org/10.1002/icd.2154>
- Puccioni, J., Froiland, J. M., & Moeyaert, M. (2020). Preschool teachers' transition practices and parents' perceptions as predictors of involvement and children's school readiness. *Children And Youth Services Review*, 109, 104742. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104742>
- Puccioni, J., Froiland, J. M., Moeyaert, M., Desir, S., & Galimore, Z. (2021). Associations among African American Parents' Beliefs, Involvement, and Measures of School Readiness. *Journal Of Child And Family Studies*, 31(5), 1246–1260. <https://doi.org/10.1007/s10826-021-02092-1>
- Richard, F. D., Bond, C. F., & Stokes-Zoota, J. J. (2003). One Hundred Years of Social Psychology Quantitatively Described. *Review Of General Psychology*, 7(4), 331–363. <https://doi.org/10.1037/1089-2680.7.4.331>
- Romney, A., Harrison, J. T., & Benson, S. (2024). Looking back to predict the future: a review of empirical support for the self-fulfilling prophecy. *Management Research Review*, 47(2), 245–260. <https://doi.org/10.1108/mrr-01-2022-0051>
- Sani, G. M. D., & Treas, J. (2016). Educational Gradients in Parents' Child-Care Time across countries, 1965–2012. *Journal Of Marriage And Family*, 78(4), 1083–1096. <https://doi.org/10.1111/jomf.12305>
- Tourangeau, K., Nord, C., Lê, T., Wallner-Allen, K., Vaden-Kiernan, N., Blaker, L., Westat, Educational Testing Service, Najarian, M., & National Center for Education Statistics. (2019). Early Childhood Longitudinal Study, Kindergarten Class of 2010–11 (ECLS-K:2011) User's Manual for the ECLS-K:2011 Kindergarten–Fifth Grade Data File and Electronic Codebook, Public Version. In National Center for Education Statistics (NCES 2019-051). U.S. Department of Education.

- Vogelzang, M. (2020). KWALITEIT VAN VOOR- EN VROEGSCHOOOLSE EDUCATIE IN NEDERLAND: RAPPORT METING VVE 2019. In Inspectie van het Onderwijs (pp. 4–37) [Report].
<https://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/onderwijsinspectie/documenten/rapporten/2020/05/19/meting-vve-2019/Kwaliteit+vve+educatie+in+Nederland+Rapport+meting+vve+2019.pdf>
- Vorster, C., & Roux, L. L. (2024). PARENTAL INVOLVEMENT IN CHILDREN’S SCHOOL READINESS: a ROLE FOR SOCIAL WORKERS. Social Work/Maatskaplike Werk, 60(2). <https://doi.org/10.15270/60-2-1301>
- Xia, X. (2024). Parental involvement and Chinese children’s cognitive and social-emotional school readiness: Differential effects across family socioeconomic status. Children And Youth Services Review, 161, 107647. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2024.107647>
- Xia, X., Hackett, R. K., & Webster, L. (2019). Chinese Parental Involvement and Children’s School Readiness: The Moderating Role of Parenting Style. Early Education And Development, 31(2), 250–268. <https://doi.org/10.1080/10409289.2019.1643439>
- Xiangyu, L., Xiaobo, S., Liangyuan, X., & Prasad, P. P. (2024). The mediating role of preschoolers’ self-efficacy in the relationship between of parental involvement and school readiness. Early Child Development And Care, 1–15.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2024.2404964>